

Na 12. oktobra 1492 je Krištof Kolumb odkril Ameriko. Prav ob tej važni obletnici so predile clevelandске mestne oblasti teden za javno varnost pešcev. Policijski načelnik Geo. Matowitz opozarja pešce in motoriste, naj zlasti ta teden povečajo vso paznjo na prometnih mestih, da bo ta teden čim manj prometnih nesreč.

Ako bo vsak sodeloval, bo imela kampanja za javno varnost gotovo uspeh. Pomniti moramo, da je življenje vsakega dragoceno posebno danes, ko vojni napor dežele potrebuje delovnih rok za zmago demokracij.

Naj bi bil ta teden brez vsakih prometnih nezgod v Clevelandu. To se lahko doseže, ako stori vsak svojo dolžnost, tako pešec kot voznik.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor

6117 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio.

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50.
četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year.
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months.
\$2.00 for 3 months.
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 239

Mon., Oct. 12, 1942

Krvavi odmevi s krvavega sveta

(Piše Krešimir.)

Stalingrad! Tam teče "rdeča kri, da b'gnala mlinske kamne tri. . . "Toda teče pa še bolj tudi germanska kri. Pa kako različno? Slovanska kri, nedolžno prelivana v samo-obrambi, v obrambi svojega od Boga mu danega življenja, kot seme svoje nove bodočnosti. Teče germanska kri tudi, toda prelivana zločinsko v roparskem napadu navadnega gangsterja, ki je prišel morit svojo nedolžno žrtev, da se napije njegove krvi in njegovih solza, je — seme prokletstva brata morilca, kajna, — v zaton! — Da! Sebastopol, Stalingrad — stebra slovanskih nad in upov!

Stalingrad, ko to pišem, še stoji. Ruska, slovanska kri teče v potokih, toda ruski duh je še nezlomljen. Slovanstvo slavi svoje največje triumfe — v svoji krvi pod mečem germanskega roparja, ki ga je napadel, da ga umori. Že dolga stoletja, da nad tisoč let, od Karola Velikega, preko zloglasnega Nemškega viteškega reda, pa sem do Hitlerja, je moril, je kral, je pobijal, je požigal, je uničeval vse, kar je bilo slovanskega. Nemški takozvani "skoč" je udaril nadškofa sv. Metoda po licu kot navadni pobalin, ker je prišel rešit Slované nemških suženskih verig. Slednjič naše čase se je razglasil v svoji oholosti kot nadčloveka in gleda prezirljivo na ubogega Slovana kot sužnja, kot manjvrednega in ga napadel. Toda dosti je bilo tega! Stalingrad govori samo eno: Slovan gre na dan!

Stalingrad bo morda padel, kakor je Sebastopol. Nič ne stri! Slovanska duša se preraja v njegovih razvalinah, se pere v tej krvi, se kali v tem ognju v jeklo, in — ustaja! Hitler sam že čuti njegov prihod. — Velikonočni slovanski zvonovi se že gibljejo, da zazvone v širen svet slavo, kakoršnega slovanstvo do sedaj še ni slišalo, slavo, slovanstvo velike noči vstajanja in pa — poraza tisočletnega sovražnika, Germana, vampirja, ki je tisoč let pil slovansko kri in se ob nji redil, Slovan pa umiral. Sebastopol, Stalingrad, že preje Kosovo polje, Bela gora — pa bodo studenci, iz katerih bo slovanstvo pilo čiste in krepke vode — slovanske bodočnosti, bodočnosti mučenika, pa junaka — Slovana.

Herriot, veliki Francoz in rodoljub, kakoršnih je Francija malo imela, je zaprt. Njega, velikega domoljuba in rodoljuba, ki je ljubil svoj narod in mu dal vse, kar je imel v sebi dobrega, ki je vodil njegovo usodo dolga leta kot ministrski predsednik, je dal zapreti — Laval, najgrši izdajalec francoskega naroda, njegov Juda. "Podpiši, da ne boš zbežal v tujino, kjer boš delal proti izdajalcem domovine, ali te zapremo!" mu je dejal Laval. "Smrtno me želite! Prepovem si to!" mu je Herriot zaklical v obraz in šel — v ječo. Ubogi Herriot! Uboga Francija! — Da, slepa je bila politika Francije marsikdaj v preteklosti, strašno slepa. Tudi Herriot je grešil. Tolika vprašanja države: gospodarstva, narodna, obrambna, socialna je čas prinašal v Francijo. Kričala so po modri rešitvi, po velikem delu, da se prav rešijo in rešijo narod in državo. Pa . . . ? Menihi, nune po skritih samostanih, ti prostovoljni beraci, pobožne žene po kotih v francoskih cerkvah, ti, ti! Protij njim v boji je klicalo framasonstvo. In francoske vladarice so mu sledile. Bile so sami člani njegovi. Pa so se vlade zagnale z vso besnostjo, ki bi bila umestna samo proti zunanjemu sovražniku, v te vrste bosonogih menihov in nun, duhovnikov po njih zakristijah, in — Francija je triumfirala, pijana zmag nad temi revčki, lastnimi brati, ki so vse dali v prepričanju in z namenom tako služiti Franciji, državi in narodu. Vklenežene so gonili po francoskih ječah, izganjali so jih, morili so jih — nje — lastne brate, ker je framasonstvo tako diktiralo. Vsa državna in narodna vprašanja proč! Samo eno je vprašanje, ki nas skrbi — menihi in nune po klostrih, samo naše odprte cerkve — samo vničenje Boga . . . ! Uboga Francija! Da, uboga vsaka dežela, ubogi vsak narod, če dobi take voditelje! Po pobožnih ženah po kotih cerkva z njih rožnim vencem v velih rokah! To so sovražniki, ki prete državi, ki so nevarne njenemu obstoj! Germanov plaz, ki stoletja že drvi s strašnim trušcem izza germanskih meja nad Francijo, — o, kako naj nanj mislijo, ko pa treba te nune, te menihe, te duhovnike . . . ! — O, slepota človeška, kako si nerazumljiva! — Herriot ječ v ječi pod peto izdajalca Laval, ki je hlapec Hitlerja! Francija, ali vidiš danes?

Milijone francoskih mož, fantov, očetov mora v Nemčijo v nemško sužnost, na prisilno delo, da bodo garali in redili s svojimi žulji gada, ki se je zaredil na prsih Francije, zato, da ji bo dalj časa pil njeno srčno kri. Tako je ukazal Hitler in Laval je sprejel službo narodnega rablja, da vihti nad temi stotisoči francoskih sužnjem v imenu germanizma bič in jih žene z njih domov, iz Francije, — v Nemčijo. Strašna slika pred očmi celega sveta! — Da! Kaj pa tisti potoki nedolžne bratske krvi, ko je na pariških ulicah pela giljotina svojo strašno pesem in se skala glave bratov, nedolžnih bratov in sestra? Egalite! Fraternite! Liberte! — je narod klical, pri tem pa bil ves krvav od prelite lastne bratske krvi. Giljotina je delala "over time." — "Veliki"

Voltaire, ali vidiš sadove svojega dela proti Bogu, ne! proti človeku, ko si ga pehal v globino življenja, zveri? — Danes? Stotisoči francoskih sužnjem v Nemčijo! Milijoni so poklani. Francoska kri teče v potokih. Ali ni to pokora? Da "Galia poenitens." Pokora je pa vsaka grenka, težka. Toda po grehu je vsikdar podlaga in začetek nove bodočnosti. Tudi francoska kri teče, tudi francoske solze teko — v vstajenje velikega francoskega naroda. Umazal se je v zgodovini, umazali so ga razni Voltairji, Zola-ji, sedaj je zanj samo ena kopelj, da se opere: — solze in kri!

Hess, Hitlerjeva desna roka in naslednik, je "zbežal" lani maja meseca z zrakoplovom v Anglijo. Vsi "krivci," ki niso tega v Berlinu preprečili, so bili "kaznovani." Hitler je baje divjal. — "V Hitlerjevih vrstah se že krha," so dejali nekateri. Drugi, ki so Hitlerja poznali, so rekli: "Hitlerjeva lisičja zvijača! Nekaj hoče!" pa se je te dni oglašil švedski list "Dagesposten" in povedal celo resnico. Hitler ga je poslal ponujati Angliji nemški Hitlerjev mir. Da, ko bi ga bil poslal kdo drugi, kakor Hitler! Toda ta lažnjivec, ki je še vsakega prevaral kdor je hotel imeti z njim posla, saj ni Anglija neumna! Hessa je lepo zaprla, Hitlerju pa fige pokazala in šla naprej v boju proti njemu. "Dagesposten" sedaj dolži Roosevelta. Churchill je telefoniral v Washington, kaj naj naredi s Hessom. Pa je Roosevelt dejal: "Zaprte ga in konec!" Ta list pravi, da je to naredil zato "ker se je Amerika bala, da bo z združenjo Evropo proti boljševizmu osamljena." Da, tako je Hitler rekel. Mi se pa smejemo in smeje se ves svet. In prav ima!

BESEDA IZ NARODA

"Združene Slovenke"
št. 23 SDZ

Živimo v resnih kritičnih časih — v vojnem stanju — kakoršnega zgodovina še ne pomni. Ko to premišljujemo, kaj nam prinese bodočnost, si danes še ne moremo dati pravega odgovora. Prižadeto je vse in tudi naše narodne aktivnosti in naše društveno življenje.

Posebno pa zadnje, da kar razmišljujemo o njem in na katerem je naš narod v tej deželi precej bogat. Naše organizatorično polje med nami je menda poročeno najbolj razširjeno in ravno v tem delu pa nas je vedno manj. Organizacije so nekaka vez med nami, da se medsebojno potom njih boljše spoznavamo in za koncentracijo našega naroda v Ameriki.

Pri vsem tem pa smo srečnejši od naših nesrečnih ostanov, da imamo še vedno to pravico, da se kot narod lahko razvijamo v svojem materinem jeziku in da imamo pravico svobodnega zborovanja. Zato pa je tudi potrebno, da od časa do časa pokažemo pri našem društvenem življenju svojo aktivnost in sicer s tem, da imamo svoje priredbe, najsi bodo to družabne ali pa kulturne. Kadar bo pričelo pojemat to med nami, tedaj tudi ne bo več tistega življenja v naših organizacijah. Pričeli bomo kot narod le še životartiti in se bomo kot celota potopili med tujimi narodi. Zato pa imam pri tem v mislih tudi naše društvo "Združene Slovenke, št. 23 SDZ," katero prireja od časa do časa letno veselico v razvedrilo članicam kot ostalemu občinstvu, da s tem poskušamo še vedno doprinesati svoj delež k temu našemu skupnemu obzanku.

Zato pa s tem apeliram na vse članice našega društva in jih opozarjam, da je zopet prišel čas, ko bomo imele svojo plesno veselico in sicer 18. oktobra v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Za ples bo igral Trebarjev orkester. Pričetek bo ob sedmih zvečer. Vstopnina je 40 centov in za članice pa je bil sklep društva, da bo vsaka članica vzela vstopnico. S tem pa ni rečeno, da je dovolj, če si samo preskrbite vstopnico, pač pa da tudi pridete omenjenega dne med svoje članice in se za par ur razvedrite. Dolžnost vas vseh je, da same pridete in da se razveselite in med svojimi prijatelji poagitarate, da se vam tudi oni pridružijo tega dne in pridejo na našo društveno priredbo.

Naše društvo je vedno med prvimi, kadar se gre za podporo naše narodne kulture in drugih sličnih podpor med nami. Vedno se je po svojih zmognostih odzvalo raznim prošnjam in vabilom. Zato pa tudi upravičeno pričakujemo udeležbe od ostalega občinstva.

Pri tem bi želele, da se tudi naši glavni odborniki udeležijo po svojih možnostih, kajti pri vsem tem je potrebno, da se članice spoznajo s svojimi glavnimi odborniki, katerim je izročeno vodstvo naše organizacije. Od vas ne zahtevamo kakih velikih žrtve, le malo dobre volje napram bratskim društvom, med katerimi je tudi naše društvo pri Slovenski dobrodelni zvezi.

Torej, ponoven apel na vse članice našega društva, pridite vsaj ta dan na prireditev, če vas že na seje ni v prevelikem številu. Članice, ki plačuje le zgolj svoj mesečni asmesent, še ni dobra članica. Dobra članica je tista, ki vedno gleda in skrbi, da njeno društvo raste, napreduje in da kadar jo uradnice pokličejo k sodelovanju, da se tudi odzove. Zato pa smo društvo, katero tvori organizacija. Iz tega razloga upam in apeliram na vas, drage članice, da boste gotovo navzoče tega dne na svoji društveni prireditvi.

G. Vilder analizira Hitlerjev govor

London. (Radio prejemna služba) — "Hitler se že danes oprošča zaradi ruske zime, ker je na ruskih bojiščih izgubil najboljše skupine nemške vojske. Zdaj pa bo moral vzdržati še eno zimo."

Napoleonova senca in Napoleonova usoda ga preganjata ponoči in podnevi. Hitler bi se hotel greti pri tujih ognjiščih. Zato je pozval k sebi Paveliča, zato kliče tudi druge valpote in zahteva od njih novih žrtve za svojo vojno. Iz njegovega nastopanja je videti, da mu ni uspelo zbrati okoli sebe evropske narode.

Celo oni, ki so njegove igrčke, se upirajo in nočejo v klanico. Mussolini se brani in pričuje nad tem, koliko divizij mora držati na Balkanu. Boris zadržuje, da bi ga njegovi Bolgari pustili na cedilu, ako bi spremenili svoj taktiko in jih poslal v boju proti Rusom. Horiti je mnenja, da mora ostati miren zaradi svojega nevarnega soseda, kateremu je bil ugrabil kos ozemlja. Antonesku pa

je prepričan, da so Rumuni že dovolj krvaveli in da so zdaj Madžari na vrsti. Tisto zatrjuje, da so Slovaki nepokorni. Toda Hitler je neusmiljen. Vsakdo od njih bo moral s krivjo plačati svoj stolček in zato, da še ne visi na vešalih. Za nepokornost bo skrbela nemška vojska, ki zna namestiti hlapčevske pomožne čete med dva ognja, med Nemce in Ruse.

Nemški poslanik v Zagrebu in skupinski vodja SS, von Kasehe, je nesel Hitlerju poročilo namesto Paveliča. Kajti Kasehe je resnični gospodar, Pavelič pa le orodje, ki daje naredbam zunanjo obliko, da bi bilo videti, ko da Hrvti sami gospodarijo. Ravno v tem je najstrašnejši zločin Paveliča, izdajalca hrvaškega naroda.

Nemci dobro vedo, da Pavelič ne zastopa Hrvatov. Včasih ga celo imajo za italijanskega agenta. Znano je, da mu je moral sam Ciano pomagati, da ga Nemci sploh pripuste v zasedeni Zagreb. Zdaj pa Pavelič trdi, da so ustaši že deset let pomagali ošiču!

Ustaši so nasledniki starih Frankovcev, ki so bili v pretekli vojni madžarofili in avstrofili, že takrat v tujčevi službi in v nasprotstvu z večino hrvaškega naroda. Frankovci so se te vloge tudi držali.

Nemško-italijanska radio oddaja Rakovica je pred nekaj dnevi povedala nekaj resničnega. Trdila je, da so oni Hrvti, ki so bili za sporazum z Beogradom spadali v skupino demokratsko mislečih ljudi, vdanih zapadnim idejam. To je res, a res je tudi, daso te skupine dobile v vseh zadnjih volitvah na Hrvaškem ogromno večino glasov.

Nemci, ki to vedo, so skušali s pomočjo letalskega generala Loehra zvaliti Hrvate k sodelovanju, toda ko jim to ni uspelo, so se morali zadovoljiti s Paveličem. V silni hudrje muhe žre, pravijo Hrvat. Pavelič bo seveda storil, kar mu bo Hitler zapovedal. Oni, ki so bili včeraj proti vojni, so zdaj postali "vojaški narod" in se hvalijo, da so dali ošiču 400.000 Hrvatov, bodisi vojakov, bodisi delavcev.

Ti izdajalci niti ne pomislijo na to, kakšne argumente daje-

jo v roke sovražnikom Hrvatov. Brezdomno je, da bodo pomnoženi prisilni vpoklici povečali in ojačili odpor Hrvatov. Smrtno obsodbe v Zagrebu dokazujejo, s kakšnim nasiljem Pavelič brani svojo oblast. Hitlerju se obeta ista usoda kakor Napoleonu — ko bo bežal iz Rusije, se bodo za njim uprli vsi podjarmljeni narodi in se maščevali za vse svoje trpljenje in bedo.

Radio Moskva o jugoslovanskem odporu

Moskovski radio je pred kratkim razpravljal o tem, kako Hrvati povračujejo Nemcem razdelitev Jugoslavije in trdil, da je Nemcem sicer uspelo po geslu "Divide et Impera" razkosati Jugoslavijo in razdeliti posamezne dele Italiji, Madžarski in Bolgarski, da jim je uspelo tudi zase ugrabiti velik kos in ustvariti marionetne države Hrvaško in Črno goro. Uspeli so v razdelitvi — vladanje pa je mnogo težje.

Hrvaška je bila proglašena za neodvisno in avtonomno državo, ker so se Nemci nadali, da jim bo pomagala v borbi proti srbskim partizanom. Toda zgodilo se je drugače. Tudi Hrvati, o katerih so Nemci mislili, da jim bodo hvaležni za svojo neodvisnost, se zdaj bore v partizanskih skupinah.

Nemški radio je pred kratkim priznal v oddaji o borbah v Jugoslaviji, da se vojna med tujimi gospodarji in partizani nadaljuje in zavlačuje, da se vrše v severni Bosni bitke velikega obsega med zasedbenimi četami in uporniki. Priznal je tudi, da partizani v vzhodni Bosni izvršujejo napade na železniške proge in skušajo pogneti v zrak mostove in tračnice, ter da operirajo v gorskih predelih Hrvaške zelo močne gerilske skupine. To je odgovor na razdelitev Jugoslavije, katerega dajejo Hrvati Hitlerju.

Balkanski kmetje se upirajo nemškim žitnim komisarjem. Nemci so bili poslali nadzornike poljedelstva in žetve na Madžarsko, Bolgarsko, Hrvaško, Rumunsko in Slovaško v cilju, da prouče na licu mesta koliki del

žetve bi bilo mogoče odpeljati v Nemčijo. Celo v takih "zaveznikih" deželah je proti nemškim nadzornikom lo hud. Bolgarski poljedelci so v Varni priredili like demonstracije proti Nemcem.

Ivan Zupan:

PEKLENSKA KRALJICA

Iz pekla na zemljo je glavni dobec pet svojih služabnic na delo slal, da begajo ljudstvo in v lovijo, poduk in zapoved je svojo dal.

Zaeno obljubil nagrado je ki ljudstvu pospešila najvzla; ko z žrtvami vsemi spet v k njemu, proglašena bo za kraljico

Od hiše do hiše se jeza napovraštvo povzroča, prepoboj, pri tem ji pa laž še ostudnima maga predstavlja sebičnost in vboj.

Po cesti široki zavist vam ka zemljanom se klanja, zaslajla srce; namero je svojo uspešno gla, zato pa hinavsko si mane

Se ena pojavi se sestra hudopodpirajo vrata ji kar na Gotovo vsem znana je to obrekljivost, strupen ima jezik kot peko zmaj.

Ko sestre te zlobne so delčale, pristrčno sam Lucifer vsprejel, za svojo kraljico je zadnjo glasil, predstavil jo drugim in no objel.

Oni dan je bila moja iz katere jemljem gradniz to kolono, tako prazna, prazni sodi prijatelja hardtovega Toneta tje na ko noč. Pa kakor se sod napolni, tako se dobi divo za kolono, ako je odprte tikve.

Naročil sem mojemu mu policistu: "Skoči, skoči lo po St. Clairju in oči prte. Morda boš kaj vjel, pasalo v tole kolono." si je cigareto, pomaknil na desno uho in zavijagal vzhodu. V petih minutah bil nazaj in že pri vratih "Eno imam že!"

Povedal mi jo je, ki tukaj nekoliko podspiratvanknem med mili nas koraciti možaka, kateremu je že na obrazu videlo, mu v Ameriki zelo dopadsteklenico, o kateri je količjak večše oko lahkonilo, da ima žgane duhovnikor je možak držal steklenko se je lahko sodilo, da bi se ločil od svoje duše, kot o klenice.

Možak je hotel prekor63. cesto pri posojilnici, vso burjo privrha nek can truk. Možak, ki je obema nogama že na 68. naglo skoči nazaj, se popprime steklenico, zavzavpaje za voznikom: "Ali si jo videl, pošel grauzne, saj bi se bila zgodila strašna nesreča! S dosti manjkalo, da mi ni ubil, zmene!"

Kampanja starega železa

Vsakemu je gotovo znano, da je sedaj v teku velika kampanja za nabiranje starega železa. Kampanja se je pričela v ponedeljek 5. oktobra. Načelnikom v tej kampanji je bil imenovan poslovodja Sears Roebuck trgovin, Charles H. Kellstadt.

Prebivalci v našem okraju so prošeni, da dobro pregledajo po svojih domovih in zbero sklop vse staro železo in kovinapaj vse stare železo in kovinapredmete, ki jih mogoče več

ne rabijo ter potem isto oddajo pobiralcem tega "serapa." Člani "Boy Scouts" organizacije so obljubili, da bodo obiskali vsako hišo in njim boste lahko izročili vse staro železje in razne kovinaste predmete, ki jih več ne rabite. Lahko pa odaste tako starino na katerikoli gazolinjski postaji.

Kampanja bo zaključena v ponedeljek 19. oktobra. Vse mestno prebivalstvo je obljubilo svoje sodelovanje, zato storimo tudi mi svojo dolžnost.

V. J. KRIZANOVSKA:

PAJČEVINA

IZ RUŠČINE PREVEDEL IVAN VOUG

—Nikoli! Čujete? Nikoli se ne pokorim tej podli samovolji. Ne dovoljujem, da ravnam z menoj kakor s sužnjo, in nimam pravice žaliti moja najsvetejša čustva. Vi ste rekli, da se moram udati ali iti. Tedaj si izberem poslednje, — je vzklila Milica vsa iz sebe ter zbežala iz sobe.

Svetnik pl. Kuehl je zmajal z glavo ter se okrenil k Berenklavu, ki je ves čas molčal, ter mu prožil roko.

—Umirite se, grof, ter zberite ves pogum in skušajte prepričati vašo ženo in zlomiti njeno upornost. Razumem, da je človek zaljubljen, se težko bori s tako očarujočo žensko; toda s tem si zagotovite svojo bodočo srečo in družinski mir.

Z nadčloveškim naporom je grof potlačil vihar, ki mu je divjal v duši.

—Pokorila se bo, ali pa se ločiva, — je rekel s trdim, toda ubitim glasom.

Po kratkem razgovoru se je vladni svetnik poslovil.

Milica se je vrnila v svojo sobo kakor vihar. Razburjenje, gnev in obup so jo davili, a čez vse je prevladovalo hrepenenje po svobodi in nepremagljiva želja, bežati iz dežele, ki jo je brezmejno sovražila. V teh občutkih zoprnosti in sovraštva je utonila celo moževa osebnost; "sirovi Nemec," ki jo je na zvit način zavojeval ter dovolil, da so jo ponižali in obrekli, je bil tudi njen sovražnik. Ah, kakšen dober prerok je bil Rostislav, ko je rekel, da pride trenotek, ko senjeno srce in njen ponos upreta sirovemu nasilju nad njenimi najsvetejšimi čustvi. Ta trenotek je nastopil sedaj, ko so jo tako hudo užalili.

"Da, bežati je treba... bežati, za vsako ceno, iz te preklete dežele," — to spoznanje se ji je trdno vcepilo v glavo.

Hodila je gori in doli po buduarju in mrzličnem drget ji je šel po telesu; nato se ji je razburjenje nekoliko poglobilo, sedla je k pisalni mizi in mehanično vložila v kovčeg raztresene reči. Nato se je naslonila na mizo, pokrila obličje z rokami in se zamislila.

XIII.

Bila je zatopljena v svoje misli in ni opazila, ko so se odprle duri in je vstopil mož. Grof ji je prinesel škaflo, ki jo je pozabila v njegovi sobi, in šele ko jo je položil na mizo, se Milica zdržnila in dvignila glavo.

Zakonca sta se sovražno spogledala. Grof je bil še vedno smrtno bled in nekaj neprijaznega, krutega je bilo v njegovih očeh. Ni izpregovoril besede, ampak odšel v spalnico ter zaprl vrata v garderobno sobo.

— Tako skrbno zapiraš vrata, kakor da me misliš ubiti, — je rekla posmehljivo Milica.

— Morda je tako. No, na vsak način moram priti na jasno s teboj in nočem, da bi naju slišalo kakšno nepoklicano uho v teku najinega pogovora.

— Če pa ne maram govoriti zdaj s teboj? Za danes mi je dovolj pojasnjevanj in žalitev. Hočem si nekoliko odpočiti in se umiriti, predno končno odločim najino usodo.

— Meni je popolnoma vseeno, kaj ti želiš, toda jaz se želim takoj s teboj pogovoriti o mnogočem... Kar se tiče naše bodočnosti, je ta že odločena; Ti se do pičice pokoriš predloženim zahtevam in jaz te bom nadzoroval, da pojdeš v bodečo po ravni poti in vsestransko izpolniš svojo dolžnost.

— Dokler bom živa, ne prodam ni metra zemlje in ne prenesem semkaj ni rublja svoje

glavnice, — je odgovorila Milica jasno in trdo. — Razen tega nečem živeti v tej deželi nasilja; in ker postaja najino življenje pri teh razmerah nezno, tedaj nama ne preostane drugega nego ločitev. Ostaniva pri tem in zaključiva pogovor.

Milica je vstala z očitno željo iti iz sobe, toda grof jo je prijel za roko in jo tako močno posadil znova na stol, da se je spodtaknila, in hoteč ohraniti ravnovesje, se je nehote oprijela za odprto miznico. Miza se je v tistem hipu prevrnila, miznica je padla ven in vse, kar je bilo v njej, se je raztreslo po podu.

— Podlež! Kako se drzneš tako ravnati z menoj?! Ali si morda predstavljaš, da imaš voljaka pred seboj, — je zavpila Milica ter pahnila moža od sebe.

— Če bi bila vojak, bi te izročil sodišču, ker si se izneverila obveznostim, ki si jih prostovoljno prevzela; zdaj pa zahtevam samo, da me poslušas in odgovoriš. Svetujem ti, da se mi ne upiraš, ker sedanji trenotek ni ugoden za to. Gotovo bi se ne bil nikoli oženil s teboj, če bi bil mogel predvidevati, da pade name taka sramota in tako ponižanje; moral sem biti priča, kako je bila moža žena obdolžena veleizdaje in se prepričati, da je bila obdolžitev utemeljena. Kako si se drznila pečati se s politiko in sprejeti vlogo vohunke, izdajalke in osramotiti ime, ki sem ti ga jaz dal in ki bi ga morala spoštovati. Saj si po svoji prosti volji postala žena pruskega častnika. Svetnik pl. Kuehl ti je priznal olajševalne okoliščine, ker da si delala pod trenutnim vitsom; toda jaz imam dokaze o nasprotnem. Ti si mi nameroma zamolčala, da vsebuje pismo tvojega očeta razkritje politične zarote, in to iz strahu, da bi ne prišel na sled tvojim namenom. Zakaj si mi prikrivala prisotnost Kromskega v trdnjavi? Kaj je bilo temu vzrok: strah, previdnost ali slaba vest? Morda se v osebnosti tega gospoda, — katerega slike, mimogrede omenjeno, hranis med najdražjimi spomini na očeta, strica in mater, — skriva vzrok te čudne izpremembe, ki jo opazujem na tebi po tvojem povratku iz Rusije, in prikrita nesoglasja, ki vlada med nama? Odgovori, pojasni mi to! Sicer mi bo tvoj molk dokaz, da si zakrivila nekaj veliko hujšega, kakor je bila glupa govornica o Džemalčinu.

Drugekrat bi bilo ime Kromskega in spomin na njun zadnji pogovor, — ki je bil edini vzrok, da je prikrila možu njegovo prisotnost v trdnjavi, — bržkone spravilo Milico v zadrego, kar bi se utrdilo grofa v njegovi sumnji, toda zdaj je njena duša tako kipela od razburjenja, da se ji je zdelo tedanje ljubezensko priznanje docela naravno.

— Polkovnik Ščepin Kromski se je nahajal tedaj prav slučajno v trdnjavi, imel je taktno delo, če se ne motim, — je trdo odgovorila, — in nisem smatrala, da je njegova prisotnost tako važna stvar, o kateri bi ti morala tukaj poročati. General Bajdarov pa je bil odsoten, ko sem spoznala pl. Fochtša pri izpolnjevanju njegove "vzvišene" naloge. Ker pa sem se bala, da se mi ta podlež izmuzne, sem zaupala zadevo Rostislavu. Nisem ti nič povedala o aretaciji vohuna, ker sem vedela, da bi se znošil nad menoj, zato sem sklenila, da ti tudi ne omenim Kromskega. Toda tvoje vprašanje, čemu hranim Rosti-

slavovo sliko med drugimi svojimi spomini, je prav smešno. Saj to je prijatelj iz mojega detinstva, preizkušen prijatelj, pravo poosebljenje nekdanje sreče in svobode, tistih blaženih časov, ko me ni nihče pozival na odgovor, kje hranim svoje fotografije, ko ni bil nihče sirov z menoj in me ni nihče žalil in obdolževal... Ker pa sva se že dotaknila te zadeve, tedaj ti odgovorim na glavne obdolžitve, ki si mi jih vrgel v obraz. Vprašuješ me, kako sem si drznila poseči v politične zarote in mazati tvoje ime, ko sem vendar prostovoljno postala žena pruskega častnika. Z drugimi besedami, kako sem si drznila ohraniti domovinsko ljubezen, zanimati se za stvari, ki se me neposredno tičejo, ki ostati v prijateljstvu z ljudmi, sredi katerih sem zrastle? Torej mi zapisuješ v krivdo ista čustva, s katerimi se ponaša katerikoli Nemec v Rusiji, pa naj živi tam tudi pol stoletja in se odkrito ponaša z njimi, kar imenujete vi domovinsko junaštvo. Drugič je tvoja trditve, da sem te prostovoljno vzela, — laž! Nikoli nisem prikrivala, da sovražim Nemce, izogibala sem se ti in sem se celo zaročila z drugim; toda ti si prekanjeno izrabil moje tedanje duševno razglasje in užajljeno samoljubje, da si me pridobil, a moj nepozabni del me je prepričeval, naj sprejemem tvojo snubitev. On se me je želel, kajpak, otrestiti, toda ti ne moreš reči, da bi me ne bil vzel, če bi videl tedaj v bodočnost. Dva dni pred poroko sem ti hotela vrniti "besedo" in že tedaj si mi dal občutiti železno verigo, s katero si me prikoval k sebi... In po vsem tem trdiš, da sem prostovoljno šla pred oltar.

Vendar pa sem prišla semkaj z najboljšimi nameni, toda kaj si ti napravil, da bi vzljubila tvojo deželo? Drazil si me, žalili ter razširjali o meni razne bajke. Evo ti resničnega vzroka moje izpremembe in nesoglasja, ki je nastalo med nama: v množici udarcev, s katerimi ste ubijali v meni čut osebnega dostojanstva in časti, išči vzrok, ne pa da ga iščeš v ljubavnih spletkah, katerih me obtožujete, samo da imajo povod blatiti me. Zdaj pa izjav-

ljam to-le: današnji prizori, brezobzirnost, s katero z menoj tu ravna, hoteč zadušiti v meni najsvetejša čustva, in končno tvoje neodpušljivo obnašanje z menoj — so pretrgali vsako vez med nama. Rajši se umorim, kakor bi še dalje živela v Nemčiji, ki jo sovražim iz vse duše! Hočem oditi odtod in to takoj! Meni se zdi, kakor da preži pri vsakem koraku name kakšna podla past. Vrni si prostost, reši se žene, ki te ni vredna, in očitka, da si se prenačil z ženitvijo, a svoje srce in ime ponudi kakšnemu "čednostnemu vzoru," kakor je, na primer, frajla Vilma. Bodi brez skrbi, imena Berenklaue ne bom dalje nosila, in kakor hitro se ločiva, si bom prizadevala pozabiti, da sem ga sploh kedaj nosila...

Vsa zasopla je umolknila. Slehera žilica je trepetala v njej, oči so ji gorele, a glas je izražal globoko nevoljo in trdno odločnost.

Grof je poslušal Milico, ne da bi jo prekinjal; njena skrajna razdraženost in njena za njegovo samoljubje tako žaljive izjave so vendar pomirile v njem ljubosumnost, ki jo je vzbudila najdena slika Kromskega, — ljubosumnost, ki je zakrila celo njegovo jezo zaradi političnih ženinih prestopkov. Berenklaue sam je bil potrjen v ves iz sebe zaradi zadnjih dogodkov;

vendar pa je nagoni spoznal v tem trenutku, da je šel predač in utegne izgubiti oboževano žensko. Že mu je prišla v glavo misel, da bi izpremenil taktiko ter prijel Milico z ljubeznijo in obzirnostjo; toda iz ponosa, in zavedajoč se svojih pravic moža, je opustil to namero, ona se mora pokoriti, ne on. Grof je hladno in strogo pogledal Milico.

— Hude obdolžitve, ki mi jih očitaš, pripisujem tvojim razdraženim živcem in ne morem si misliti, da bi mogla tako lahkomišlno pretrgati svete vezi, ki naju vežejo. Pozabljaš, da je žena dolžna pokoriti se možu, se želi ločiti samo zato, ker zahtevamo od tebe nekaj naravnega: da osredotočiš svoje interese v deželi, katere podanica si postala...

— S to deželo nečem imeti nič skupnega... Hočem oditi odtod, — je skoraj zavpila Milica in se spustila v jok. — Če me boš s silo zadrževal, se vržem v ribnik.

Grof je prebledel in se odmaknil.

— Bog obvaruj, da bi nasilno zadrževal žensko, ki beži od mene in prezira svoje dolžnosti. V tem oziru si pristna Rusinja! Pojdi, kadar hočeš; toda vedi, da ti ločitve zakona ne dovolim, ko se pa spameš in spoznaš, kaj je tvoja dolžnost, tedaj stopiš pod to streho, toda prej

U.S. Treasury Dept.

—Courtesy United Features Syndicate.

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

NE POZABITE NAJPREJ POGLEDATI V KOLONO NAŠIH MALIH OGLASOV!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO... POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Ameriški Domovini

izpolniš vse pogoje, ki sem ti jih stavil.

Ne da bi počakal odgovora, je odšel iz sobe.

Ko je Milica ostala sama, se je spustila na stolicu in se prijel za glavo. Zdelo se ji je, da je padlo z nje veliko breme, in ta občutek je zmanjšal njeno razburjenje: končno je mogla oditi iz te zoprne Nemčije in bežati od tega človeka, v ostalem pa naj se zgodi, kakor Bog hoče. Toda morala je izrabiti priliko in se podvzati, dokler bi mu ne prišlo v glavo izpremeniti svoj sklep. Vzela je steklenico s kolinsko vodo ter si omoči-

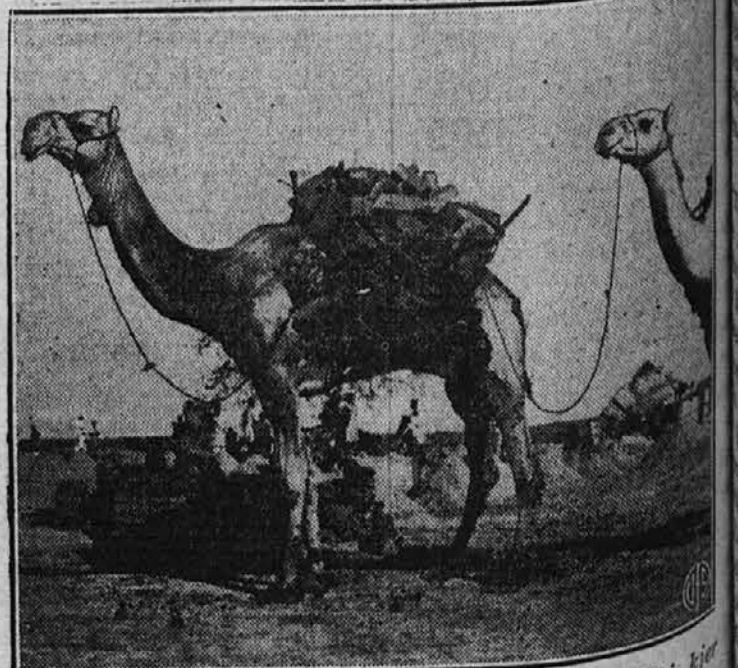
la čelo in sence; hotela je mirno razmisliti. Toda to je popolnoma uspelo, prene draženi so bili njeni živci, vendar pa je hladnokrvno tehtala vse podrobnosti stoječega odhoda.

Brzovlak je odhajal ob zjutraj in morala se je oprijeti s tem, ker v tisti uri je bilo na postaji najmanj ljudstva; naslednji vlak, ki je odhajal ob desetih, je bil poln in vedno nabito poln. Nek dneva in noč je morala rešiti svoj sklep. Vzela je steklenico s kolinsko vodo ter si omoči-

(Dalje prihodnjic.)

Na sliki je Mrs. Helen Fulton Schockley iz Chicaga, soproga profesorja glasbe na Northwestern univerzi. Je lastnica mnogih trofej, ki jih je prejela v raznih tekmovalnih igranju tenisa v Zd. državah in Kanadi. Vse trofeje, ki jih je preko sto, bo sedaj oddala v kampanjo stare kovine.

Slika teh kamel je bila posneta nekeje v Afriki, kjer prenašajo razen stavbnih material, ki ga potrebuje Strica Sama za gradnjo bivališč za svoje vojake. Le pogledite, kako so ponosne, ker delajo za Strica Sama.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Priďte k nam in si izberite vzorec papirja in šk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HENDERSON 0628